

SESJA POSTEROWA NR 1

Sesja posterowa nr 1

Wartości a zachowania innowacyjne w organizacji – perspektywa wielopoziomowa

Piątek 16:45 –
17:45

Autorzy Ewelina Purc (KUL), Mariola Łąguna (KUL)

Osobiste wartości pełnią ważną rolę w funkcjonowaniu człowieka, działając motywacyjnie i wyznaczając cele oraz sposoby zachowania. Zgodnie z teorią Shaloma Shwartz wartości są rozumiane jako poznawcze reprezentacje godnego pożądanego, ponad sytuacyjnego celu (Schwartz, 1992, Ciecuch, 2013). Prezentowane badanie wskazuje nowe zastosowanie dla teorii wartości, wpisując ją w społeczny kontekst środowiska pracy. Osobiste wartości przedsiębiorcy mogą mieć odzwierciedlenie w kształtowaniu specyficznych warunków pracy, co wpływa na zachowanie jego pracowników. Celem badania była odpowiedź na pytanie o to, jaki jest związek pomiędzy wartościami cenionymi przez przedsiębiorców a zachowaniami innowacyjnymi ich pracowników. Indywidualne zachowania innowacyjne są definiowane jako proces generowania, poszukiwania wsparcia oraz implementacji nowych pomysłów w pracy (Scott & Bruce, 1994). Przeprowadzono badanie w modelu wielopoziomowym, którego uczestnikami było 82 przedsiębiorców z Polski, Holandii i Hiszpanii oraz 685 pracowników z kierowanych przez nich firm. Wyniki modelowania wielopoziomowego pokazują, że wartości preferowane przez przedsiębiorcę mają związek z postrzeganymi przez pracowników charakterystykami pracy, takimi jak autonomia, a to z kolei przekłada się na ich zachowania innowacyjne. Można więc przyjąć, że osobiste wartości mają znaczenie nie tylko dla funkcjonowania danej osoby, ale również rozszerzają się na kontekst społeczny, oddziałując na zachowanie innych, na przykład podwładnych i współpracowników.

Spostrzeganie kobiet i mężczyzn nietypowych dla swojej płci

Piątek 16:45 –
17:45

**Autorzy Karolina Konopka (APS), Joanna Roszak (Uniwersytet SWPS),
Magdalena Rowicka (APS)**

Celem prezentowanych badań było sprawdzenie jak łamanie przepisów roli przypisanej płci własnej przez kobiety i mężczyzn wpływa na ich ocenę interpersonalną. W dwóch badaniach eksperymentalnych manipulowano płcią i zgodnością ze stereotypem płci postaci prezentowanej osobom badanym. Każda z osób badanych oceniała jedną spośród czterech osób bodźcowych, tj. kobietą kobietę, męską kobietę, męskiego mężczyznę i kobiecego mężczyznę. W dalszej kolejności następowała ocena tej postaci na wymiarach sprawczości i wspólnotowości (badanie 1, $n = 177$) oraz moralności, sprawności, lubienia i szacunku (badanie 2, $n = 502$). W analizach kontrolowano zmienne demograficzne (np. wiek), jak i psychologiczne (np. poglądy na temat ról płciowych). Wykazano, że: (1) postaci męskie były spostrzegane jako bardziej sprawcze i mniej wspólnotowe niż postaci kobiece; (2) były również oceniane jako bardziej kompetentne, mniej

moralne i mniej lubiane; (3) jako najmniej kompetentny oceniony został kobiecie mężczyzna, a najmniej lubiana męska kobieta; (4) osobom niestereotypowym przypisywano również niższy szacunek niż osobom stereotypowym; (5) kobiety i mężczyźni nie różnili się istotnie swoimi ocenami prezentowanych postaci, poza jednym wyjątkiem – mężczyźni bardziej negatywnie niż kobiety oceniali kobiecego mężczyznę. Wyniki obydwu badań potwierdzają efekt odwetu, czyli negatywne konsekwencje wykraczania poza stereotyp własnej płci; przy czym w niniejszych badaniach w największym stopniu dotyczył on kobiecych mężczyzn.

Typologia żon obcokrajowców w PolscePiątek 16:45 –
17:45

Autorzy Aleksandra Wróbel-Murshid (UŚ)

Według informacji Głównego Urzędu Statystycznego w roku 2015 1% związków małżeńskich zawieranych w Polsce było związkami międzynarodowymi. Ponad 80% małżeństw z cudzoziemcami w Polsce, to związki małżonki Polki z mężem innej narodowości. Prezentacja omawia specyfikę związków mieszanych oraz sytuację Polek będących w małżeńskich związkach międzykulturowych. W okresie od maja do sierpnia 2015 roku przeprowadziłam badania dotyczące poczucia alienacji u żon obcokrajowców zamieszkałych w Polsce. Badania miały na celu analizę związku wybranych cech Polek w związkach mieszanych z poczuciem alienacji oraz sprawdzenie, czy istnieje typologia żon obcokrajowców zamieszkałych w Polsce. Wyznaczona w badaniach typologia żon obcokrajowców jest bardzo interesująca. Za pomocą analizy skupień, wyróżniono trzy skupienia żon obcokrajowców, charakteryzujące się różnicami w wynikach uzyskanych na skalach poczucia alienacji, samooceny, religijności, wsparcia społecznego oraz zależności finansowej. Prezentacja stanowi próbę zobrazowania obecnej sytuacji małżeństw mieszanych w Polsce.

Skala Adaptacyjnej Koncepcji Siebie – zintegrowany pomiar struktury samowiedzyPiątek 16:45 –
17:45

Autorzy Tomasz Jankowski (KUL), Waław Bąk (KUL)

Koncepcja siebie jest jedną z najważniejszych adaptacji, która wpływa na psychologiczny dobrostan oraz efektywność samoregulacji. W obszarze psychologii społeczno-poznawczej rozwijane są liczne koncepcje, dotyczące adaptacyjnych właściwości samowiedzy i samoświadomości, czemu towarzyszy konstrukcja coraz to nowych metod pomiaru. Doprowadziło to do dużej dywersyfikacji konstruktów teoretycznych i narzędzi ich badania, co owocuje trudnością w identyfikacji tych aspekty Ja, które mają decydujące znaczenie adaptacyjne. Celem prezentowanego badania była konstrukcja metody, która ujmuje najbardziej istotne wymiary, związane ze strukturą przekonań o sobie, odpowiadające za optymalne funkcjonowanie osoby. Na bazie kilkunastu opisanych w literaturze skal samoopisowych, wyodrębniono pulę 142 twierdzeń, którą przebadano 850 osób. Za pomocą eksploracyjnej analizy czynnikowej wyodrębniono pięć głównych czynników opisujących strukturę adaptacyjnych przekonań o sobie: klarowność samowiedzy, otwartość na nowe informacje o sobie, zdolność do przyjmowania meta-perspektywy, niska ruminatywność oraz przekonanie o możliwości dokonywania zmian w obrębie Ja. W oparciu o teorię odpowiadania na pozycje testowe (IRT), do każdego z pięciu czynników przyporządkowano po pięć itemów, charakteryzujących się najwyższą rzetelnością oraz mocą dyskryminacyjną. Utworzoną w ten sposób 25-itemową skalę poddano dalszej walidacji, wskazującej na jej dużą wartość w badaniach adaptacyjnych wymiarów koncepcji siebie.

Struktura porównań z typowymi użytkownikami marek wśród adolescentówPiątek 16:45 –
17:45**Autorzy Magdalena Kolańska (UZ), Monika Bendyk (UZ), Dominika Kozolubska (UZ), Oleg Gorbaniuk (KUL)**

Przedmioty materialne z uwagi na swoje znaczenie symboliczne stanowią ważną część obrazu siebie człowieka (Belk, 1988; James, 1890) i mogą być wykorzystywane w procesie jego konstruowania (Wicklund & Gollwitzer, 1982). Zgodność obrazu ja z obrazem marki lub jej typowego użytkownika (self-image congruence) jest ważną zmienną decydującą o preferencjach zakupowych (Rodriguez i in., 2012; Sirgy, 1982). Celem badań było identyfikacja wymiarów, z uwagi na które konsumenci-nastolatki porównują się do typowych użytkowników marek. Badania miały charakter eksploracyjny.

Badania przeprowadzono w 2 etapach: (I) wywiady indywidualne na grupie 101 osób w wieku 13-17 lat ($M=15,03$, $SD= 1,26$), 43% chłopców, 57% dziewczyn. Uwzględniono 32 kategorie produktów użytku publicznego oraz prywatnego i ok. 250 marek. Na tej podstawie uzyskano 3622 określenia dotyczące wizerunku typowego użytkownika marki. Dokonano ich systematyzacji i wyodrębniono listę przymiotnikową cech. (II) Badania ilościowe przeprowadzone metodą wywiadu indywidualnego na grupie 300 osób w wieku 13-17 lat.

Wyniki badań wskazują, iż nastolatki na podstawie prostych bodźców są w stanie przypisać konsumentom marek duży wachlarz cech, których połowę stanowią cechy osobowości. Znaczną część skojarzeń z typowymi użytkownikami marek stanowią niepożądane cechy, których większość ma charakter oceniający.

Jak mierzyć rozbieżności Ja? Procedura DRP do badania treści standardów Ja i struktury samowiedzyPiątek 16:45 –
17:45**Autorzy Waław Bąk (KUL)**

Celem wystąpienia jest prezentacja procedury DRP – autorskiej metody badania struktury i treści samowiedzy. Metoda ta mieści się w szerokim paradygmacie rozbieżności Ja Higginsa (1987), a jej bezpośrednią podstawą teoretyczną jest strukturalny model samowiedzy (Bak, 2014), w którym odróżnia się cztery typy standardów Ja (Ja idealne, Ja powinnościowe, Ja niepożądane i Ja zakazane) oraz związane z nimi dwa typy rozbieżności Ja (aktualizacja oraz osiągalność każdego z czterech standardów). DRP nawiązuje do tradycji pomiaru rozbieżności Ja zapoczątkowanej przez metodę SQ Higginsa i wsp. (1985), która była źródłem inspiracji dla wielu oryginalnych narzędzi badawczych. Ich krytyczny przegląd, który będzie istotnym elementem prezentacji, tworzy szerszą perspektywę do oceny adekwatności szczegółowych rozwiązań zastosowanych w DRP. Analiza właściwości psychometrycznych bazuje na danych pochodzących od ponad 2200 osób badanych w wieku od 12 do 67 lat. Rzetelność pomiaru rozumiana jako zgodność wewnętrzna waha się od 0,66 do 0,88 (w zależności od typu rozbieżności oraz podgrupy), natomiast stabilność bezwzględna waha się od 0,52 do 0,72. Wyniki confirmacyjnej analizy czynnikowej dostarczają argumentów na temat trafności pomiaru. Strukturalny model samowiedzy, który stanowił teoretyczną podstawę narzędzia potwierdzono dla kilku niezależnych grup, włączając wstępne dane międzykulturowe (RMSEA od 0,001 do 0,052; CFI od 0,987 do 1,000).

Zjawisko phubbingu w relacji do korzystania z Facebooka, samotności i samoocenyPiątek 16:45 –
17:45**Autorzy Agata Błachnio (KUL), Aneta Przepiórka (KUL)**

Celem badań jest pogłębienie wiedzy na temat roli podmiotowych determinantów w zjawisku phubbingu. Termin ten odnosi się do takich zachowań jak m.in. lekceważenie rozmówcy poprzez przeglądanie telefonu, preferowanie wirtualnego świata od rzeczywistego. Phubbing może

przybierać różne formy: pisanie smsów, przeglądanie Internetu, sprawdzanie godziny, odbieranie telefonów i inne podobne czynności w czasie rozmowy z drugą osobą. Analizowano zależności między phubbingiem, poczuciem własnej wartości, samotnością i satysfakcją z życia. W badaniu wzięło udział 597 polskich użytkowników telefonów komórkowych ze średnim wiekiem 21 lat, w przedziale od 16-78 lat. Wyniki pokazały, że zaangażowanie w używanie Facebooka jest powodem phubbingu. Kobiety osiągały wyższe wyniki niż mężczyźni w obu wymiarach phubbingu. Co więcej, niski poziom poczucia własnej wartości i zadowolenia z życia był związany z uzależnieniem od Facebooka. Ponadto, niski poziom samotności był predyktorem uzależnienia od Facebooka, podczas gdy nadmierne zaangażowanie w Facebook były predyktorem samotności.

Priorytetyzowanie pozytywności a ton afektywny autonarracji.

Piątek 16:45 –
17:45

**Autorzy Patrycja Żurawska (Uniwersytet SWPS), Aleksandra Patela,
Mariusz Zięba (Uniwersytet SWPS)**

Priorytetyzowanie pozytywności (PP) to aktywne dążenie do przeżywania emocji pozytywnych przez podejmowanie codziennych decyzji i wyborów w taki sposób, by zwiększać ilość sytuacji, w których jednostka doświadcza pozytywnych emocji (Catalino, Algor & Fredrickson, 2014). Z dotychczasowych badań wynika, że PP to właściwość indywidualna, której poziom wiąże się z wieloma czynnikami wpływającymi na dobrostan, począwszy od częstszego doświadczania emocji pozytywnych, po brak symptomów depresji. Narracje na temat poszczególnych wydarzeń i rozdziałów życia konstruowane przez ludzi charakteryzują się pewnymi typowymi dla nich cechami, takimi jak ton afektywny, czy też obecność określonych motywów i sekwencji. W badaniu (N = 112, wiek M = 24,83, SD = 6,46; 97 kobiet) uczestnicy wypełniali kwestionariusze do pomiaru PP, orientacji pozytywnej i cech osobowości (BFI), oraz uczestniczyli w skróconej wersji wywiadu biograficznego (Life Story Interview; McAdams, 2001). Byli proszeni o opisanie w formie narracji sześciu wybranych wydarzeń z własnego życia (m.in. najlepszy moment w życiu, punkt zwrotny, porażka). Narracje te zostały poddane ocenie przez 2 sędziów kompetentnych, którzy określali ton afektywny narracji, zgodnie z instrukcją opracowaną przez Dana McAdamsa i wsp. (2001) oraz konstruowanie narracji w oparciu o sekwencje emocjonalne. Okazało się, że PP wiąże się pozytywnie z tonem afektywnym narracji oraz konstruowaniem ich w oparciu o sekwencję wybawienia (redemption).

Wyobrażone dialogi jako mediatory zależności między neurotyzmem i tendencją do koncentracji na negatywnej przeszłości

Piątek 16:45 –
17:45

Autorzy Małgorzata Sobol-Kwapińska (KUL), Joanna Romanek (KUL), Piotr Oleś (KUL)

Celem przedstawianych badań była analiza właściwości psychometrycznych Skali Egocentryzmu Adolescencyjnego – polskiej wersji Adolescent Egocentrism Scale (AES; Enright i inni, 1979). Skala mierzy egocentryzm adolescencyjny, ujmowany jako konstrukt złożony z trzech elementów: przekonania o własnej wyjątkowości, wyobrażonej publiczności i koncentracji na sobie. Osobami badanymi była młodzież w wieku 13-18 lat (250 osób). Analiza eksploracyjna i confirmacyjna potwierdziły trzyczynnikową strukturę AES. Obliczono trafność zbieżną i różnicową, w oparciu o korelacje z pomiarami samooceny, podstawowych cech osobowości, lęku, optymizmu i nastroju depresyjnego. Wyniki wskazują na satysfakcjonujące właściwości psychometryczne Skali Egocentryzmu Adolescencyjnego. Zwrócono też uwagę na możliwości zastosowania AES w badaniach naukowych i praktyce psychologicznej, w pracy z młodzieżą.

Autorzy Ryszard Klamut (Politechnika Rzeszowska)

Referat ma na celu porównanie na poziomie teoretycznym trzech złożonych sposobów rozumienia patriotyzmu oraz na poziomie empirycznym narzędzi do badania wskazanych konstruktów: (1) Modes of National Identification Roccas, Klar i Liviatan, (2) Symbolic versus Blind Patriotism Parkera oraz (3) Model Postaw Narodowych Skarżyńskiej. Zaprezentowane zostaną polskie wersje tych dwuwymiarowych narzędzi, a także dwóch narzędzi badających patriotyzm jednowymiarowo - autorskiej skali emocjonalnego nastawienia do ojczyzny oraz termometr uczuć dotyczących własnej ojczyzny.

Badania przeprowadzone w Polsce potwierdzają istnienie wskazanych konstruktów na poziomie empirycznym, nie dają się one jednak dokładnie przenieść na realia polskie. Konfirmacyjna analiza czynnikowa wykazała, że wystarczająco dobrze dopasowane do danych są modele uproszczone, po odrzuceniu niektórych twierdzeń z wersji oryginalnych. Przedstawione także zostaną dane określające zależności pomiędzy poszczególnymi narzędziami, co pozwoli lepiej rozumieć, czy różnymi narzędziami badane są kolejne aspekty szerszego zjawiska, czy też badane są te same aspekty pod inną nazwą.

Porównanie wartości wyjaśniającej modeli kongruencji Ja vs użytkownik markiPiątek 16:45 –
17:45**Autorzy Anna Kapinos (KUL), Oleg Gorbaniuk (KUL), Patrycja Powalka (KUL), Szymon Moczydłowski (KUL), Monika Tylutki (KUL), Milena Wójtowicz (KUL), Paweł Szczukiewicz (KUL)**

Celem przeprowadzonych badań było porównanie wartości wyjaśniającej modeli kongruencji Ja vs użytkownik marki. Z uwagi na dyskusyjny charakter stosowanych do tej pory metod do badania zgodności wizerunku konsumenta z obrazem siebie postanowiono zestawić ich wartość wyjaśniającą z modelem wielowymiarowym. W badaniu przeprowadzonym metodą wywiadu indywidualnego obok własnego wielowymiarowego modelu uwzględniającego pozytywne i negatywne cechy, z uwagi na które użytkownik porównuje się z typowym użytkownikiem marki, wprowadzono dwa inne, najczęściej stosowane do tej pory modele – pomiar bezpośredni, poprzedzony instrukcją wyobrażeniową i pomiar pośredni, który obejmował listę przymiotnikową stworzoną przez Aaker (1990), dominującą obecnie w badaniach nad kongruencją. Zbadano próbę 400 osób w wieku 18-65 lat. Opracowane wyniki badań pozwoliły wyłonić model o największej wartości opisowej i wyjaśniającej postawy wobec marki i jej preferencji.

Żak (nie)doskonały: Perfekcjonizm a adaptacja do studiów wyższychPiątek 16:45 –
17:45**Autorzy Konrad Piotrowski (Uniwersytet SWPS), Anna Wadelska (Uniwersytet SWPS), Joanna Roman (Uniwersytet SWPS), Łukasz Jakubiak (Uniwersytet SWPS)**

Perfekcjonizm to charakterystyka osobowościowa przejawiająca się w posiadaniu bardzo wysokich standardów osobistych i dążeniu do perfekcji w ich realizacji. Skłonności tej towarzyszy często tendencja do uzależnienia postrzegania własnej osoby od bezbłędnego zrealizowania ambitnych zamierzeń. W podejściu skoncentrowanym na osobach wyróżnia się zazwyczaj trzy grupy: nieperfekcjonisci (osoby które nie stawiają sobie bardzo wysokich wymagań i nie oczekują od siebie ich perfekcyjnego zrealizowania), zdrowi perfekcjonisci (osoby które stawiają sobie wysokie wymagania, ale odznaczają się względną elastycznością, gdy pojawiają się przeszkody na drodze do ich zrealizowania), oraz neurotyczni perfekcjonisci (osoby o wysokich wymaganiach wobec

siebie, z silną skłonnością do samokrytycyzmu). Celem badań było sprawdzenie różnic między tymi trzema grupami pod względem stopnia ich przystosowania do studiów wyższych (1. wskaźniki behawioralne, np. uzyskiwane oceny, czas poświęcany w ciągu tygodnia na naukę oraz 2. emocjonalno-poznawcze, np. przyjemność czerpana z bycia studentem). W badaniu wzięło udział 672 studentów psychologii. Wykazano kilka istotnych statycznie, lecz niewielkich różnic między perfekcjonistami zdrowymi, neurotycznymi i nieperfekcjonistami pod względem wskaźników behawioralnych. Zgodnie z przewidywaniami, zaobserwowano znaczne różnice między trzema grupami pod względem poznawczo-emocjonalnych wskaźników przystosowania do studiów wyższych.

Czy chętniej pomagamy osobom o wysokim statusie? Wyniki badania własnego i meta-analizy	Piątek 16:45 – 17:45
--	----------------------

Autorzy Sylwia Janik (UZ), Daria Patrak (UZ), Sylwia Setnik (UZ), Hubert Walkowski (UZ), Łukasz Budzicz (UZ)

Jednym z "nieśmiertelnych" pytań w psychologii społecznej jest pytanie o to, czy ludzie są bardziej skłonni pomagać osobom o wysokim statusie. Podjęliśmy próbę odpowiedzi robiąc eksperyment terenowy na ulicach Zielonej Góry. Ten sam mężczyzna został ucharakteryzowany na wyjątkowo zadbanego lub wyjątkowo niezadbanego (a więc swoim wyglądem sygnalizował wysoką lub niską pozycję społeczną). W pierwszym warunku miał nienaganny ubiór (biała koszula i gustowne spodnie), czystą, świeżą cerę i włosy. W drugim warunku ubrany był w obwisły brudny dres, miał przetłuszczone włosy i „worki” pod oczami.

W każdym ze swoich „wcieli” prosił 40 obcych osób o pomoc (konkretnie o możliwość skorzystania z telefonu komórkowego celem wyjaśnienia czegoś znajomemu). Zaobserwowaliśmy wyraźny efekt wyższej większej chęci pomagania, jeśli osoba swoim wyglądem sygnalizował wysoki status. 35 % osób pożyczycyło telefon mężczyźnie o wysokim statusie, ale tylko 10 % udzieliło pomocy, gdy swoim wyglądem nie sygnalizował wysokiego statusu. Zaobserwowaliśmy też trend (na pograniczu istotności) polegający na tym, że kobiety były bardziej skłonne pomóc zadbanemu mężczyźnie.

Jako uzupełnienie naszego plakatu prezentujemy meta-analizę badań (eksperymentów terenowych) dotyczących ludzkiej skłonności do pomagania ludziom o różnym statusie. W badaniach nad tym zjawiskiem notuje się efekty od bardzo słabych do umiarkowanie silnych.

Spoleczne postrzeganie występów muzycznych. Kryteria oceny gry na instrumencie: Systematyczny przegląd badań	Piątek 16:45 – 17:45
---	----------------------

Autorzy Zofia Mazur (KUL), Mariola Łaguna (KUL)

Osiągnięcia muzyczne w grze na instrumencie są w różny sposób oceniane przez osoby oceniające. Rodzaj zastosowanych kryteriów oceny wykonania muzycznego determinuje stopień, w jakim ocena występu jest subiektywna i decyduje o przedmiocie tej oceny. Celem badania było ustalenie, jakie zasady ewaluacji oraz jakie kryteria są wykorzystywane do oceny osiągnięć muzycznych w grze na instrumencie. Przeprowadzono systematyczny przegląd badań, w których jedną ze zmiennych były osiągnięcia w grze na instrumencie. Uzyskane w efekcie przeglądu literatury badania analizowano pod kątem obecności lub braku informacji o kryteriach zastosowanych do oceny wykonania. Wyróżniono trzy zasady ewaluacji przyjmowane w badaniach: zasadę oceny ogólnego wrażenia, zasadę oceny poziomu technicznego i/lub ekspresyjnego wykonania oraz zasadę oceny wykonania według szczegółowych kryteriów. Kryteria szczegółowe wykorzystywane w badaniach pogrupowano w 12 kategorii, które obejmowały m.in. zgodność melodyczną, zgodność rytmiczną, dynamikę, artykulację, tempo. Przyjmowane zasady i kryteria oceny są różnym stopniu podatne na zniekształcenia związane z procesami postrzegania społecznego. Pomimo, że w oparciu o dokonany przegląd systematyczny nie można wskazać uniwersalnego

zbioru kryteriów oceny występu, znajomość stosowanych w badaniach zasad i kryteriów oceny gry może być użyteczna dla osób oceniających występy, jak również dla naukowców dążących do konstrukcji jak najbardziej bezstronnych metod oceny osiągnięć.

Is God watching you? Wpływ ekspozycji wizerunku Boga na odraczania gratyfikacji u dzieci w wieku przedszkolnym

Piątek 16:45 –
17:45

Autorzy Alicja Kreft (Uniwersytet SWPS)

Chociaż wizerunek Boga jest wszechobecny, nadal mamy niewiele dowodów empirycznych dotyczących wpływu ekspozycji wizerunku Boga na zachowania ludzi. Wykazano, że aktywizacja konceptu Boga poprawia samoregulację (Laurin, Kay i Fitzsimons, 2012). Gdy prymowano wizerunek Boga uczestnicy lepiej opierali się pokusom oraz mniej koncentrowali na realizacji własnych celów. W badaniu własnym sprawdzono czy aktywizacja wizerunku Boga wpłynie na odroczenie gratyfikacji u dzieci. W eksperymencie, wzięło udział 61 dzieci w wieku od 3 do 5,5 lat. W pierwszym etapie, zadaniem każdego uczestnika było ułożenie 6-elementowej układanki. Dzieci w grupie eksperymentalnej (n = 31) układały obrazek przedstawiający Boga, natomiast w grupie kontrolnej (n = 30) obrazek neutralny ideologicznie. Po ułożeniu układanki proszone były o opis stworzonego obrazka. Na zakończenie dzieci mogły wybrać nagrodę za udział w badaniu. Miały do wyboru 2 naklejki, które otrzymywały natychmiast lub 5 naklejek, które otrzymywały dnia kolejnego. Wyniki wskazały, że dzieci którym prymowano wizerunek Boga częściej odraczały gratyfikację, decydując się na otrzymanie 5 naklejek dnia kolejnego (52% z 31 osób), niż dzieci którym eksponowano bodziec neutralny (27% z 30 osób). Wyniki niniejszego badania dostarczają pierwszych, doświadczalnych dowodów na to, że prezentowanie dzieciom wizerunku Boga wpływa pozytywnie na proces odraczania gratyfikacji.

Adaptacja zrewidowanej wersji kwestionariusza relacji rodzeństwa (*Sibling Relationship Questionnaire - Revised, SRQ-R*)

Piątek 16:45 –
17:45

Autorzy Zofia Dołęga (Uniwersytet SWPS), Aneta Borucka-Iwańska (Uniwersytet SWPS)

Mimo, iż wydaje się to oczywiste, bardzo często w odbiorze społecznym relacja pomiędzy rodzeństwem nie jest postrzegana jako prawdziwie wyjątkowa. Tymczasem więź, która łączy rodzeństwo, często skomplikowana i ambiwalentna, jest jednocześnie najdłużej trwającą relacją w życiu człowieka. W literaturze podkreśla się jej zdecydowaną wielowymiarowość. Badania zachodnie wskazują, że nasilenie charakterystycznych wymiarów relacji, tj. bliskości versus dystansu i dążenia do konsensusu vs dążenie do konfliktu, podlegają znaczącym zmianom, zwłaszcza w okresie adolescencji. Podczas, gdy w okresie wczesnej adolescencji, młodzi ludzie inwestują swoje zasoby przede wszystkim w pozadomowe relacje rówieśnicze, obserwowany jest zazwyczaj wzrost natężenia konfliktów między rodzeństwem przy równoczesnym spadku zażyłości i bliskości w rodzeństwie, o tyle w okresie późnej adolescencji jakość relacji między rodzeństwem ulega poprawie. To znaczy wzrasta potrzeba wzajemnej bliskości i intymności, a maleje skłonność do rywalizacji i konfliktu. Niestety, w polskiej praktyce badawczej brakuje zarówno badań analizujących jakość relacji oraz trajektorię zmian w funkcjonowaniu rodzeństwa, jak również odpowiednich narzędzi do badania tychże. Wystąpienie poświęcone będzie przedstawieniu efektów projektu badawczego, którego celem była adaptacja narzędzia do oceny jakości relacji rodzeństwa tj. Sibling Relationship Questionnaire-Revised, autorstwa Wyndol'a Furman'a i Duane'a Buhrmester'a.

**Autorzy Emilia Zyskowska (UKSW), Katarzyna Włodarska (UKSW),
Martyna Terebus (UKSW)**

Seksualność to jedna z najważniejszych sfer życia ludzkiego. Inaczej kształtuje się ona w grupie młodych dorosłych, gdzie nacisk położony jest na poszukiwanie potencjalnych partnerów oraz zbudowanie trwałego związku intymnego, inaczej natomiast w grupie osób starszych, gdzie wciąż traktowana jest jako temat tabu. Celem przedstawionego badania była próba porównania czterech grup badawczych – młodych mężczyzn i kobiet oraz starszych mężczyzn i kobiet pod względem psychologicznych aspektów seksualności wyróżnionych przez Snella, Fisher i Waltersa. Grupę badawczą stanowili studenci do 26 roku życia (N=134) i osoby po 50 roku życia (N=121). Postawione hipotezy potwierdziły się częściowo. Wewnętrzna kontrola seksualności jest na niższym poziomie u osób starszych w porównaniu z osobami młodszymi. Jeśli chodzi o asertywność seksualną to mężczyzn charakteryzuje wyższy jej poziom niż kobiety. Co więcej, samoświadomość seksualna ma najwyższy poziom wśród młodych mężczyzn w porównaniu z trzema pozostałymi grupami. Ponadto młodych mężczyzn w porównaniu do młodych kobiet cechuje wyższe zaangażowanie seksem, wyższa motywacja do uprawiania seksu oraz asertywność seksualna. Starsi mężczyźni wykazują wyższy poziom zainteresowania seksem niż ich rówieśniczki. U młodych mężczyzn natomiast występuje zdecydowanie wyższy poziom samooceny seksualnej, samoświadomości seksualnej, motywacji do uprawiania seksu oraz asertywności seksualnej, a także wyższe zaangażowanie seksem niż u kobiet starszych.

**Styl przywiązania do rodziców i agresja a jakość relacji w bliskich związkach
wśród wychowanków zakładów poprawczych**Piątek 16:45 –
17:45**Autorzy Emilia Zyskowska (UKSW)**

Celem niniejszej pracy była próba wykazania, jak styl przywiązania do rodziców i agresja badanych wiążą się z jakością relacji w bliskich związkach personalnych. Grupę badaną stanowili wychowankowie zakładów poprawczych w wieku 17-19 lat i uczniowie szkół ponadgimnazjalnych w wieku 18-20 lat. Podczas badań posłużono się trzema narzędziami: Skalą Experience in Close Relationships-Revised (Fraley, Waller, Brennan, 2000; polska adaptacja: Lubiewska i in., 2016), która umożliwia wyróżnienie dwóch wymiarów przywiązania: niepokoju i unikania, a kombinacja ich natężenia pozwala na zaklasyfikowanie osób badanych do danego stylu przywiązania, Kwestionariuszem Agresji Buss-Perry w wersji Amity (Buss, Perry, 1992; polska adaptacja: Instytut Amity, 2005) wyróżniającym agresję fizyczną, agresję słowną, złość i wrogość oraz ogólny poziom agresji i Kwestionariuszem Jakości Związku (Kuczyńska, 1998), który bazuje na Trójczynnikowej Teorii Miłości Sternberga (1986) i wyodrębnia trzy składowe: intymność, namiętność i zaangażowanie.

Badania potwierdziły istnienie różnic pomiędzy chłopcami z zakładów poprawczych a ich rówieśnikami w zakresie stylów przywiązania i poziomu agresji oraz intymności. Pewne zależności statystyczne pomiędzy przywiązaniem a jakością relacji istnieją jedynie w grupie porównawczej, natomiast wśród wychowanków zakładów poprawczych – pomiędzy agresją a jakością związku. W tej grupie nie wykazano istotnych powiązań stylów przywiązania i jakości relacji w bliskich związkach.

Czas kategoryzacji i rozpoznanie słów emocjonalnych w zależności od nastroju i kanału zmysłowego (replikacja teoretyczna)	Piątek 16:45 – 17:45
--	----------------------

Autorzy Julia Sańczyk (Uniwersytet SWPS), Klaudia Szott (Uniwersytet SWPS), Michał Parzuchowski (Uniwersytet SWPS)

Celem replikacji było sprawdzenie hipotezy sprzężenia zwrotnego z ciała. Badanie miało na celu sprawdzenie czy zgodność nastroju (pozytywnego - wywołanego pozakontekstową aktywacją mięśnia jarzmowego większego vs. nastroju neutralnego - bez manipulacji) wpłynie na szybsze kategoryzowanie i rozpoznawanie słów pozytywnych i neutralnych. W obu badaniach badani trzymając w zębach drewniane pałeczki lub nie wykonując tego polecenia, odsłuchiwały przez słuchawki słowa pozytywne i negatywne (w losowej kolejności; o zbliżonej walencji i frekwencji). Badani każdorazowo kategoryzowali usłyszane słowa na pozytywne i negatywne. Ostatnim etapem procedury badania było rozwiązanie testu pamięci (słowa poprzednio prezentowane wymieszano w losowy sposób ze słowami kontrolnymi o podobnej walencji i frekwencji). Zmienną zależną były czas reakcji oraz poprawność rozpoznania słowa w teście pamięci. Badanie (N = 70) wykazało istotną różnicę między przypominaniem sobie słów pozytywnych a negatywnych w warunkach z pałeczkami i bez, podczas gdy nie było różnic między w czasie kategoryzacji. Wymuszony uśmiech wywoływał lepszą pamięć słów pozytywnych. Replikacja tego samego wyniku z większą kontrolą przebiegu badania (N = 71) wykazała brak uzyskanego wcześniej efektu. Rozbieżne wyniki przeprowadzonych badań są zatem niekonkluzywne i stawiają pod znakiem zapytania siłę uzyskanego efektu. Wystąpienie omówi ekonomię replikacji teoretycznych uzyskiwanych wyników oraz konkluzywność uzyskiwanych rezultatów.

Fundamentalizm religijny i centralność religii a deklarowane postawy wobec uchodźców i środowisk LGBT	Piątek 16:45 – 17:45
--	----------------------

Autorzy Paweł Łowicki (UW), Oliwia Maciantowicz (UW), Joanna Witowska (UW), Marcin Zajenkowski (UW)

Badania pokazują, że religijność łączy się ze zwiększoną empatią. Jednocześnie wiara może wiązać się z uprzedzeniami wobec określonych grup społecznych. Pozwala to przewidywać, iż empatia deklarowana przez osoby wierzące może być ograniczona przede wszystkim do ich grupy własnej. W niniejszym badaniu dążono do ustalenia zależności pomiędzy religijnością, empatią oraz poparciem dla uchodźców i środowisk LGBT. W sytuacji trwającego kryzysu migracyjnego hierarchie katolicy opowiadają się za udzielaniem pomocy dla uchodźców. Środowiska LGBT zaś są otwarcie krytykowane przez organizacje kościelne za promowanie wartości niezgodnych z doktryną wiary. Badanie przeprowadzono na grupie polskich studentów (N=313). Stwierdzono dodatni związek pomiędzy centralnością religijności (CR) i fundamentalizmem religijnym (FR) a deklarowaną empatią, a także wykazano ujemną korelację pomiędzy poziomem FR a deklarowanym poparciem dla uchodźców i środowisk LGBT. CR okazała się negatywnie związana wyłącznie z poparciem dla środowisk LGBT. Spośród uwzględnionych zmiennych psychologicznych i demograficznych jedynym istotnym predyktorem niechęci wobec uchodźców okazał się FR. W przypadku postaw wobec osób LGBT znaczenie miała zaś CR i płeć badanych. Przeprowadzone badanie wskazuje na znaczenie religijnych i pozareligijnych czynników kształtujących negatywne postawy wobec różnych grup społecznych.

Rola perspektywy czasowej w ocenie własnych kompetencji biegowych. Efekt pozytywności w porównaniach społecznych i temporalnych	Piątek 16:45 – 17:45
--	----------------------

Autorzy Adrian Morawiak (Uniwersytet SWPS), Piotr Cypryański (Uniwersytet SWPS), Marzena Cypryańska (Uniwersytet SWPS)

Badanie dotyczy efektu pozytywności w perspektywie czasu (spostrzeganie siebie coraz lepiej od przeszłości, poprzez terażniejszość do przyszłości), w porównaniach temporalnych (Ja w perspektywie przeszłej, terażniejszej i przyszłej) oraz społecznych („Ja w porównaniu z przeciętną osobą”). W badaniu uczestniczyło 185 osób (66 kobiet), w wieku 18-64 lat, przygotowujących się do biegów długodystansowych. Wszystkie osoby były proszone o ocenę porównawczą „Ja w porównaniu z przeciętnym biegaczem” oraz ocenę siebie w różnych perspektywach czasu. Oceny dotyczyły różnych kompetencji biegowych oraz kilku cech (np. inteligencja, uczciwość). Oceny odnosiły się do terażniejszości i przeszłości lub przyszłości, w dalekim (2 lata) lub bliskim (6 miesięcy) dystansie czasu. Uczestnicy badania deklarowali, że w odniesieniu do aktywności sportowej częściej angażują się w porównania temporalne niż społeczne. Jednocześnie zarówno w porównaniach społecznych jak i temporalnych wyniki wykazały efekt pozytywności, ale głównie w zakresie kompetencji biegowych. Poziom własnych kompetencji biegowych był oceniany jako wyższy teraz niż w przeszłości oraz jako wyższy w przyszłości niż teraz. Co ciekawe, w krótkim dystansie czasu (6 miesięcy) choć osoby badane nie dostrzegały istotnego postępu w perspektywie przeszłej, przewidywały istotny postęp w przyszłości. W ocenach porównawczych pojawił się efekt bycia lepszym niż przeciętnie, w każdej perspektywie czasu; najsilniej w perspektywie przyszłej.

O przyjemności zniszczenia wroga: Wpływ zniszczenia fotografii nielubianej osoby na emocje i pobudzenie autonomiczne

Piątek 16:45 – 17:45

Autorzy Agnieszka Dziedziak (Uniwersytet SWPS), Aleksandra Tolopilo (Uniwersytet SWPS), Aleksandra Niemyjska (Uniwersytet SWPS)

Myślenie magiczne jest heurystyką, według której zniszczenie reprezentacji danej osoby, np. jej zdjęcia, oznacza wyrządzenie krzywdy tej osobie. Istnieją badania potwierdzające, że niszczenie zdjęć przedstawiających ważny obiekt (vs. obiekt nieznany) zwiększa aktywność elektrodermalną. Celem pilotażowego badania eksperymentalnego było sprawdzenie: czy zniszczenie zdjęcia nielubianej osoby podwyższy pobudzenie autonomiczne i pozytywne emocje, zidentyfikowanie osobowościowych predyktorów przyjemności związanej z niszczeniem fotografii osoby nielubianej (vs. osoby nieznanej). W części 1 badani (N = 22) wypełniali on-line kwestionariusze mierzące zmienne dyspozycyjne (racjonalny i doświadczeniowy styl myślenia, cechy „ciemnej trójki”, empatię, skłonność do zemsty). W części 2 badani niszczyli zdjęcie nielubianej osoby vs. osoby nieznanej (kolejność rotowana, powtarzany pomiar). Zmiennymi zależnymi było pobudzenie autonomiczne podczas wykonywania zadania i pozytywne emocje po wykonaniu zadania. Wyniki wykazały, że zniszczenie zdjęcia nielubianej osoby istotnie zwiększało natężenie pozytywnych emocji, ale nie wpływało istotnie na wzrost pobudzenia. Większą przyjemność z niszczenia zdjęć - nielubianej i obcej osoby - miały osoby psychopatyczne i skłonne do zemsty. Empatia korelowała z mniejszym natężeniem pozytywnych emocji po zniszczeniu zdjęć. Dyskusja dotyczy trafności deklarowanych i fizjologicznych wskaźników „przyjemności zniszczenia wroga” oraz dalszych działań badawczych.

Strategia akceptacji emocji – podstawy teoretyczne i perspektywy badawcze

Piątek 16:45 – 17:45

Autorzy Magda Kowalska (Uniwersytet SWPS), Katarzyna Jabłońska (Uniwersytet SWPS)

Od kilkunastu lat strategia akceptacji emocji cieszy się rosnącym zainteresowaniem wśród badaczy zajmujących się zagadnieniem regulacji emocji. Stanowi ona podstawowy element terapii opartej na akceptacji i zaangażowaniu (Acceptance and Commitment Therapy; Hayes, Strosahl, Wilson, 2013) oraz innych propozycji terapeutycznych lokalizowanych w nurcie trzeciej fali terapii poznawczo-behawioralnej. Coraz częściej strategia akceptacji porównywana jest w badaniach eksperymentalnych z innymi, klasycznymi strategiami regulacyjnymi. Analizy te przynoszą

różnorodne rezultaty, sugerując złożony, zależny od wielu zmiennych, wzorzec relacji pomiędzy zastosowaną strategią akceptacji a jej skutkami dla osób badanych. Wskazuje się, że o uznaniu akceptacji za skuteczną decydują takie czynniki jak strategia, z którą jest ona porównywana, wykorzystany w badaniu wskaźnik skuteczności strategii regulacyjnej czy treść prezentowanych instrukcji regulacyjnych. Wśród zmiennych modyfikujących obserwowane skutki stosowania akceptacji znajdują się także cechy badanej grupy. Wniosek ten oparto na wynikach eksperymentów prowadzonych z udziałem grup klinicznych, m.in. osób z depresją. W związku z powyższym, pokrótce omówione zostaną teoretyczne podstawy strategii akceptacji, a następnie przedstawiony zostanie przegląd badań nad skutecznością strategii akceptacji w porównaniu z innymi strategiami regulacyjnymi. W podsumowaniu nakreślone zostaną wnioski oraz perspektywy na dalsze badania.

**Struktura przekonań dziecka w obliczu emigracji zarobkowej rodziców –
wyniki wstępnych analiz**

Piątek 16:45 –
17:45

Autorzy Adrianna Kaczuba (UŁ), Monika Wróbel (UŁ)

Celem badania była analiza przekonań dziecka, którego rodzic lub rodzice wyjechali z kraju w celach zarobkowych. W badaniu uwzględniliśmy wpływ takich czynników jak: rola każdego z rodziców w życiu dziecka, a także wpływ obecności lub braku rodzeństwa. W celu analizy przekonań badanych stworzyliśmy dwuwymiarową skalę, pozwalającą na pomiar dążenia do doskonałości i przekonania o bezwartościowości. Narzędziem tym przebadaliśmy 94 osoby. Uzyskane wyniki wskazały, że przekonanie o bezwartościowości jest silniejsze w przypadku tych badanych, którzy są jedynakami, a wyjechali ich oboje rodzice lub tylko matka. Podobnego wzorca wyników nie zaobserwowaliśmy w przypadku dążenia do doskonałości. Zebrane dane wskazują na zasadność wyodrębnienia dwóch wymiarów przekonań, a także konieczność uwzględnienia tego, który z rodziców wyjechał w celach zarobkowych, a także tego, czy dziecko posiada rodzeństwo.

**Skala kultury honoru. Weryfikacja czteroelementowej koncepcji motywów
zachowań honorowych w polskim kontekście kulturowym**

Piątek 16:45 –
17:45

Autorzy Radosław Walczak (UO), Przemysław Zdybek (UO)

Klasyczne ujęcie „kultury honoru”, zaproponowane przez Cohena i Nisbett (1996) przedstawia zachowania honorowe jako przyzwolenie na odpowiadanie agresją na prowokację. Tego typu zachowania są szczególnie charakterystyczne dla mężczyzn, broniących czci kobiet, a pojawiają się w miejscach w których formalna władza jest, lub historycznie była, z jakiegoś powodu ograniczona. Andrzej Szmajke (1999) sugeruje, iż takim miejscem może być Polska, bowiem w zachowaniach młodych Polaków da się dostrzec tendencje do odpowiadania agresją na zniewagę. Nasze badania w modelu zaproponowanym przez Szmajke (Zdybek, Walczak, w recenzji) każą zastanowić się na ile w polskich warunkach kobiety mają przyzwolenie na branie czynnego udziału w „kulturze honoru”. W bieżącej prezentacji chcemy przedstawić adaptację innego ujęcia honoru, zaproponowanego przez Rodriguez-Mosquerę (Rodriguez-Mosquera, Manstead, Fischer, 2002; Rodriguez-Mosquera, 2016). Wraz z zespołem proponuje ona spojrzenie na honor jako zjawisko czterowymiarowe, obejmujące honor męski, honor kobiecy, honor rodzinny oraz integralność moralną. Wstępne wyniki dwóch badań (n1=308, n2=167) sugerują, iż honor może być konstruktem wielowymiarowym, rozbudowując koncepcję Cohena i Nisbett, a także Szmajke, o dodatkowe wymiary. Przeprowadzona przez nas analiza rzetelności wskazuje na zadowalającą zgodność wewnątrz (Alfa Cronbacha > 0,85 dla każdej podskali), aczkolwiek czynnikiowa analiza confirmacyjna wskazuje na konieczność dopracowania narzędzia.

SESJA POSTEROWA NR 2

Sesja posterowa nr 2

Pamięć miejsca a postawy międzygrupowe: przypadek Polski

Sobota 16:40
– 17:40

Autorzy Anna Wnuk (UW, UMK), Tomasz Oleksy (UW), Maria Lewicka (UMK)

W ostatnich czasach w wielu międzygrupowych sporach o miejsce mamy do czynienia z odwoływaniem się do historii. To, co jest pamiętane i to, co jest zapomniane z wielokulturowej historii bardzo często służy do uzasadniania racji danej grupy w konflikcie o miejsce, region czy kraj.

Przeprowadzone do tej pory badania w miejscach historycznie przynależącymi do dwóch lub więcej grup społecznych wykazały, iż grupy obecnie zamieszkujące te miasta często przeceniają swoją rolę w kształtowaniu tożsamości danego miejsca w porównaniu w mieszkańcami zamieszkującymi je w przeszłości (Lewicka, 2008, 2012). Z kolei badania korelacyjne (Wnuk, et al.) pokazały, iż wspomniany wyżej etnocentryzm pamięci koreluje z uprzedzeniami.

W prezentowanym badaniu sprawdzaliśmy czy poprzez wzbudzenie narodowej vs wielokulturowej przeszłości miejsca można wpływać na uprzedzenia. Oczekiwaliśmy, że przedstawienie informacji o wielokulturowej przeszłości miasta vs podanie informacji o narodowej przeszłości będzie obniżać uprzedzenia.

Przeprowadziliśmy dwa badania eksperymentalne na mieszkańcach Warszawy. Wyniki pokazały, iż osoby w warunku z wielokulturową przeszłością istotnie częściej zgadzały się na upamiętnienie żydowskiej przeszłości miasta oraz były bardziej otwarte na inne grupy mieszkańców.

Czy wolimy różnorodne sąsiedztwo czy różnorodne miasto? Badanie z wykorzystaniem techniki wizualnej.

Sobota 16:40
– 17:40

Autorzy Sabina Toruńczyk-Ruiz (UW)

W dyskursie akademickim i politycznym przynajmniej od dekady trwa ożywiona debata na temat konsekwencji różnorodności dla spójności społecznej na poziomie sąsiedztwa (np. Putnam, 2007; Letki, 2008; Schmid, Hewstone i al Ramiah, 2012). W badaniach tych niewiele uwagi poświęca się jednak preferencjom samych mieszkańców wobec różnorodnego otoczenia, oraz roli, jaką może tu odgrywać skala miejsca. Postawy mieszkańców wobec różnorodności społecznej w miejscu zamieszkania mogą bowiem być odmienne w zależności od tego, czy badamy je na poziomie sąsiedztwa czy na poziomie miasta.

W prezentowanym badaniu weryfikacji poddana została hipoteza, zgodnie z którą zróżnicowanie społeczne preferowane jest na poziomie miasta, zaś w najbliższym otoczeniu bardziej ceni się jednolity skład społeczny. Badanie zostało przeprowadzone wśród mieszkańców Warszawy (N = 300), z zastosowaniem zdjęć przedstawiających osoby o różnym kolorze skóry, wieku, statusie społecznym i płci. Technika pozwoliła porównać otwartość badanych na różne typy różnorodności w sąsiedztwie i mieście.

Kwestionariusz Postrzegania Czasu dla młodzieży (ZTPI-Teen)	Sobota 16:40 – 17:40
--	-------------------------

Autorzy **Małgorzata Sobol-Kwapińska (KUL), Kamil Olszewski (KUL), Aneta Przepiórka (KUL)**

Celem przedstawianych badań była analiza właściwości psychometrycznych Młodzieżowego Kwestionariusza Postrzegania Czasu (ZTPI Teen). Jest to wersja Kwestionariusza Postrzegania Czasu (Zimbardo Time Perspective Inventory, ZTPI; Zimbardo i Boyd, 1999; polska adaptacja Przepiórka, Sobol-Kwapińska i Jankowski, 2016), przystosowana do badania osób nastoletnich (od 13 do 17 roku życia). Kwestionariusz bada perspektywę czasową, czyli tendencję do koncentracji na przeszłości, teraźniejszości lub przyszłości. Składa się z pięciu skal, mierzących pięć rodzajów perspektywy czasowej: Przeszłość Negatywna, Przeszłość Pozytywna, Przyszłość, Teraźniejszość Hedonistyczna i Teraźniejszość Fatalistyczna. Przebadano 350 osób w wieku 13-17 lat. Przeprowadzono analizę eksploracyjną i confirmacyjną, które potwierdziły pięcioczynnikową strukturę ZTPI-Teen. Określona została trafność zbieżna i różnicowa, w oparciu o korelacje z pomiarami podstawowych cech osobowości, lęku, nastroju depresyjnego, skłonności do martwienia się, poczucia wsparcia i zadowolenia z życia. Wyniki sugerują akceptowalne właściwości psychometryczne ZTPI Teen.

Skala Egocentryzmu Adolescencyjnego – adaptacja do warunków polskich	Sobota 16:40 – 17:40
---	-------------------------

Autorzy **Kamil Olszewski (KUL), Maria Oleś (KUL), Małgorzata Sobol-Kwapińska (KUL)**

Celem przedstawianych badań była analiza właściwości psychometrycznych Skali Egocentryzmu Adolescencyjnego – polskiej wersji Adolescent Egocentrism Scale (AES; Enright i inni, 1979). Skala mierzy egocentryzm adolescencyjny, ujmowany jako konstrukt złożony z trzech elementów: przekonania o własnej wyjątkowości, wyobrażonej publiczności i koncentracji na sobie. Osobami badanymi była młodzież w wieku 13-18 lat (250 osób). Analiza eksploracyjna i confirmacyjna potwierdziły trzyczynnikową strukturę AES. Obliczono trafność zbieżną i różnicową, w oparciu o korelacje z pomiarami samooceny, podstawowych cech osobowości, lęku, optymizmu i nastroju depresyjnego. Wyniki wskazują na satysfakcjonujące właściwości psychometryczne Skali Egocentryzmu Adolescencyjnego. Zwrócono też uwagę na możliwości zastosowania AES w badaniach naukowych i praktyce psychologicznej, w pracy z młodzieżą.

Subiektywnie postrzegany poziom życiowego szczęścia/pecha - stałość w czasie, związek z kluczowymi cechami jednostki.	Sobota 16:40 – 17:40
--	-------------------------

Autorzy **Marcin Kolemba (UwB)**

Postrzeżenie siebie w kategoriach osoby mającej szczęście (fart) bądź pecha jest zagadnieniem, któremu w literaturze psychologicznej poświęca się niewiele miejsca. W prezentowanych badaniach celem było sprawdzenie, czy poziom współczynnika szczęścia/pecha jest względnie stały w dłuższej perspektywie czasowej. Sprawdzone też, w jakim stopniu współczynnik szczęścia/pecha koreluje z lękiem jako cechą oraz z optymizmem i ogólnym przekonaniem, że życie jest grą o sumie zerowej, czyli założeniem, że zysk lub sukces jednej osoby możliwy jest jedynie kosztem straty lub porażki innej osoby. W badaniu wykorzystano podskalę kwestionariusza STAI-X2, (Inwentarz Stanu i Cechy Lęku) autorstwa C.D. Spielbergera, R.L. Gorsucha i R.E. Lushene którego adaptacji dokonali C.D. Spielberger, J. Strelau, M. Tysarczyk i K. Wrześniewski, kwestionariusz LOT-R (Test Orientacji Życiowej) autorstwa M.F. Scheiera, Ch.S. Carvera i M.W. Bridgesa w adaptacji R. Poprawy i Z. Juczyńskiego oraz Skalę Wiary w Grę o Sumie Zerowej J. Różyckiej i B. Wojciszke.

Autorzy Klaudia Pingot (Uniwersytet SWPS), Dorota Wiśniewska – Juszcak (Uniwersytet SWPS)

Teorie ucieleśnionego poznania społecznego i liczne wyniki badań w obszarze odczuwania władzy, pozwalają przewidywać, że poprzez konkretne postawy czy zachowania można zwiększać poziom odczuwanej władzy np. zaciskanie pięści powoduje zwiększanie się poczucia władzy (Schubert, 2004). Min. te wyniki pozwalają przewidywać, że gest podawania dłoni nie tylko ma wpływ na to jak postrzegamy i odczuwamy władczość innych, ale też na postrzeganie i odczuwanie swojego poczucia władzy. W badaniu sprawdzano, czy płęć badacza oraz podawanie lub przyjmowanie gestu wyciągniętej dłoni wpłynie na poczucie zajmowania wyższej pozycji w hierarchii władzy, poczucie wpływu na rzeczywistość oraz nastroj. Badanie miało charakter eksperymentalny, uczestniczyło w nim 126 kobiet i 108 mężczyzn, losowo przydzielonych do trzech warunków: podanie dłoni, brak podania dłoni oraz wymuszenie podania dłoni. Wyniki pokazały, że kobiety, na których wymuszono uścisk dłoni miały znacznie niższe poczucie władzy niż te, którym podano dłoń. Odwrotną tendencję zanotowano u mężczyzn; tu wymuszenie podania dłoni powodowało istotnie wyższy poziom poczucia władzy niż w grupie, w której podano dłoń. Wymuszenie podania dłoni zainicjowane przez kobietę powodowało u badanych, niezależnie od płci, niższe poczucie władzy niż ten sam warunek przeprowadzony przez mężczyznę badacza. Odmienne wyniki w reakcji na podanie dłoni i jego wymuszenie mogą być wyjaśniane różnicami kulturowymi i odmiennymi rolami społecz. kobiet i mężczyzn.

Związek pomiędzy wybranymi socjoekonomicznymi czynnikami rodzinnymi a rzeczywistością i postrzeganą przez rodziców masą ciała 8-latków w Polsce

Sobota 16:40
– 17:40

Autorzy Magdalena Stalmach (IMiD)

Wstęp: Znaczącą rolę w zakresie zdrowego stylu życia dzieci odgrywają m.in. takie determinanty rodzinne, jak wykształcenie rodziców, ich status zawodowy oraz subiektywna sytuacja materialna rodziny.

Cel pracy: Ocena masy ciała 8-latków i ich rodziców oraz zbadanie związku między wybranymi czynnikami socjoekonomicznymi rodziny a rzeczywistością i postrzeganą przez rodziców masą ciała 8-latków.

Materiał i metoda: Badanie zostało przeprowadzone w 2016 r. wśród 3400 8-latków, w ramach pierwszej polskiej edycji międzynarodowego projektu WHO European Childhood Obesity Surveillance Initiative (COSI). Podjęte analizy dotyczą wstępnych wyników badania i obejmują grupę 1474 dzieci i ich rodziców.

Wyniki: W przypadku ponad połowy dzieci z nadwagą rodzice błędnie określili masę ciała dzieci jako prawidłową (52%). Natomiast prawie połowa rodziców dzieci otyłych uważała, że ich dziecko ma lekką nadwagę, a co 7-my rodzic określił, że dziecko ma masę ciała w normie.

Stwierdzono istotny związek między statusem zawodowym matki ($p=0,016$) oraz poziomem wykształcenia ojca ($p=0,009$) a masą ciała dzieci. Potwierdzono również istotny związek między postrzeganą przez rodziców masą ciała 8-latków a wykształceniem matki i ojca (odpowiednio: $p=0,040$; $p=0,0180$), subiektywną oceną sytuacji materialnej ($p=0,020$) oraz statusem zawodowym matki ($p=0,006$).

Wnioski: Istnieje związek pomiędzy wybranymi czynnikami rodzinnymi a rzeczywistością i postrzeganą przez rodziców masą ciała 8-latków w Polsce.

Dlaczego przebaczam mimo wszystko? Mediatory zależności między krzywdą a przebaczeniem	Sobota 16:40 – 17:40
---	-------------------------

Autorzy Michał Meisner (KUL), Małgorzata Sobol-Kwapińska (KUL),
Zbigniew Zaleski (WSEI)

Jak wyjaśnić przypadki, gdy człowiek skrzywdzony przebacza sprawcy, mimo braku przeprosin i chęci poprawy ze strony sprawcy, czyli jakie zmienne psychologiczne wyjaśniają zależność między krzywdą i przebaczeniem? Celem przedstawionych badań była analiza narracji dotyczących krzywdy, jako mediatora zależności między postrzeganiem sytuacji krzywdy a przebaczeniem. Przebaczenie ujmowane było według koncepcji McCullougha, jako motywacja do ponownego nawiązania życzliwej relacji ze sprawcą. Badano trzy wymiary krzywdy: wartościowość relacji ze sprawcą, intencjonalność działania sprawcy i skruchę wyrażaną przez sprawcę. Przeprowadzono eksperyment (N = 400), w którym osoby badane miały za zadanie przypomnieć sobie i dokładnie opisać sytuację ze swojego życia, w której zostały skrzywdzone przez jakąś osobę. Badani z grupy eksperymentalnej mieli wyobrazić sobie sytuację krzywdy, wyrządzonej przez osobę, z którą byli w relacji wartościowej, przy tym sprawca działał intencjonalnie i nie wyraził skruchy. Badani z grupy kontrolnej wyobrażali sobie sytuację, w której krzywda została wyrządzona przez sprawcę, z którym byli w relacji małowartościowej, sprawca działał celowo i nie wyraził skruchy. Narracje były analizowane za pomocą programu LIWC 2007. Uzyskane wyniki wskazują, że język narracji, a zwłaszcza liczba słów dotyczących negacji emocji, jest istotnym mediatorem zależności między krzywdą a przebaczeniem. Wyniki zinterpretowano w kontekście koncepcji mechanizmów obronnych.

Fake news - czyli dlaczego wiara w nieprawdziwe jest szczególnie mocna w cyberprzestrzeni.	Sobota 16:40 – 17:40
---	-------------------------

Autorzy Przemysław Korotusz (Uniwersytet SWPS), Agata Kocimska-Zych
(Uniwersytet SWPS)

Życie w dzisiejszym świecie przepełnione jest nowymi technologiami. Powszechny dostęp do internetu stał się codziennością i przyczyną zjawiska permanentnego zalogowania. Nowe media oraz postępująca cyfryzacja ułatwiają komunikację oraz transfer danych, jednakże równocześnie dostarczają naszym mózgom ilości informacji, których nie jesteśmy w stanie przetwarzać i możemy je jedynie pobieżnie skanować. Ponadto łatwość komunikacji i mnogość jej sposobów oraz anonimowość w internecie sprzyja stosowaniu różnego rodzaju technik wpływu społecznego. Wszystko to skutkuje rozwojem zjawiska tzw. fake newsów, czyli fałszywych informacji umieszczanych w mediach w celu wprowadzenia odbiorcy w błąd, przyciągnięcia uwagi czy też wywołanie skandalu. Stosowanie technik wpływu społecznego zwiększa tendencję internautów do wpadania w pułapkę fake newsów. W badaniu, którego wyniki zostaną zaprezentowane na konferencji będziemy weryfikować różnice pomiędzy subiektywną oceną prawdziwości przedstawianych informacji w zależności od podanego źródła (internetowego/analogowego) lub jego braku, a także przedstawimy tło teoretyczne stojące za funkcjonowaniem zjawiska fake newsów w przestrzeni wirtualnej.

Orientacja seksualna a związek płci psychologicznej i inteligencji emocjonalnej w związkach.	Sobota 16:40 – 17:40
---	-------------------------

Autorzy Jakub Cesarz (Uniwersytet SWPS)

Niniejsza praca porusza zagadnienia związku płci psychologicznej i inteligencji emocjonalnej u par. Założono, że osoby homoseksualne mogą wykazywać większe natężenie cech psychologicznych typowych dla płci przeciwnej niż osoby heteroseksualne. Takie natężenie cech mogłoby wiązać się z wyższym poziomem inteligencji emocjonalnej u osób homoseksualnych. W

niniejszym badaniu wzięły udział 100 osób, 50 kobiet i 50 mężczyzn, w tym 25 kobiet i 25 mężczyzn homoseksualnych znajdujących się w związkach partnerskich. Średnia wieku to 23,58 (SD = 5,87). Warunkami, aby przystąpić do badania było ukończenie 18 roku życia i deklaracja bycia w związku od co najmniej 3 miesięcy. Metodą doboru osób do badania było tzw. kula śnieżna. Osoby badane wypełniały kwestionariusze (IPP, INTE, Uległości i CMSS) w formie papierowej. Analiza korelacji r-Pearsona, wykazała, umiarkowaną siłę korelacji dodatnich między skalą Męskości a Regulacja nastroju, jednocześnie skala Kobiecości w silnym stopniu koreluje z Percepcją emocjonalną i empatią, a także wglądem i wiedza emocjonalną, co pokazuje, że wszystkie skale płci psychologicznej w dość znaczący sposób korelują z wszystkimi wymiarami Inteligencji emocjonalnej. Zgodnie z początkowymi przewidywaniami role płciowe współwystępują z umiejętnościami regulowania, spostrzegania, współodczuwania człowieka, a także wglądu w wiedzę o swoich emocjach. Natomiast nie zaobserwowano większego natężenia cech płci psychologicznej przeciwnej u osób homoseksualnych.

Językowy obraz przyjaźni studentów polskich i ukraińskichSobota 16:40
– 17:40**Autorzy Daria Paniotova (UAM), Monika Obrębska (UAM)**

W literaturze na temat przyjaźni szczególnie mocno podkreśla się znaczenie różnic międzyplciowych (Mandal, 2004; Brestin 2009; Szczepańska i Gaweł-Luty, 2010) i międzykulturowych (Szarota, 2014; Wierzbicka 2015). W naszym badaniu postanowiliśmy porównać sposoby rozumienia przyjaźni, uwzględniając obydwa te konteksty. Badanie przeprowadzone zostało w Polsce i na Ukrainie z udziałem studentek (N=50) i studentów (N=50) różnych kierunków. Do analizy ich wypowiedzi wykorzystano metodę profilowania, za pomocą której dokonać można rekonstrukcji językowego obrazu przyjaźni, z uwzględnieniem najważniejszych jego cech: dobrowolności, równości pozycji, wzajemnej pomocy, wspólnej aktywności, wsparcia emocjonalnego oraz intymnego charakteru (Adelman, Parks i Albrecht, 2012). Zdaniem Wierzbickiej (2015) użyte w naszym badaniu polskie słowo „przyjaźń” i rosyjskie „družba” nie są tożsame znaczeniowo. Słowo „przyjaźń” nasuwa skojarzenia z intymnością, zażyłością i zaangażowaniem uczuciowym, rosyjskie „družba” przede wszystkim z wzajemną pomocą, wsparciem i niezawodnością w potrzebie. Na tej podstawie założyliśmy, że studenci ukraińscy w swoich konceptualizacjach pojęcia „družba”, częściej będą eksponować cechę wzajemnej pomocy niż studenci polscy, dla których ważniejszy będzie intymny charakter relacji przyjaźni.

Pomiar afektu pozytywnego i negatywnego u dzieci. Polska adaptacja Positive and Negative Affect Schedule for Children (PANAS-C)Sobota 16:40
– 17:40**Autorzy Monika Wróbel (UŁ), Paulina Szymańska (UŁ), Maria Finogenow (UŁ), Jeff Laurent (Western Illinois University)**

Celem badań było opracowanie polskiej wersji Positive and Negative Affect Schedule for Children (PANAS-C; Laurent, Catanzaro, Joiner, Rudolph, Potter, Lambert, Osborne i Gathright, 1999). Narzędzie jest adresowane do dzieci w wieku od 10 roku życia i wzorowane na popularnej skali PANAS przeznaczonej do badania afektu pozytywnego i negatywnego u dorosłych. PANAS-C składa się z dwóch 15-itemowych podskal, które we wstępnym etapie badań przetłumaczyliśmy na język polski i w badaniach z udziałem 37 czwartoklasistów sprawdziliśmy, czy wykorzystane przez nas przymiotniki są dla nich zrozumiałe. Następnie przeprowadziliśmy badanie właściwe z udziałem 722 dzieci w wieku od 10 do 13 lat, które poza przygotowanym przez nas tłumaczeniem PANAS-C wypełniały dodatkowo narzędzia do pomiaru lęku (Inwentarz Stanu i Cechy Lęku dla Dzieci – STAIC) i depresji (Kwestionariusz do Diagnozy Depresji u Dzieci i Młodzieży – CDI-2). Oczekiwaliśmy, że polska wersja skali – podobnie jak jej anglojęzyczny odpowiednik – będzie

miała strukturę dwuczynnikową, a relacje obu czynników z miarami lęku i depresji będą zgodne z założeniami trójelementowego modelu lęku i depresji. Wyniki potwierdziły te oczekiwania, wskazując, że polska adaptacja PANAS-C wypełnia lukę wśród narzędzi adresowanych do dzieci, pozwalając na trafny i rzetelny pomiar afektu pozytywnego i negatywnego w tej grupie.

(Nie)lubię, gdy wypadasz lepiej, kochanie! Odczuwanie zawiści o sukces społeczny i zawodowy w bliskich związkach

Sobota 16:40
– 17:40

Autorzy Anna Wawrzeńczyk (Uniwersytet SWPS), Joanna Sweklej (Uniwersytet SWPS)

Celem projektu było określenie poziomu i specyfiki zawiści odczuwanej w bliskich związkach romantycznych, w zależności od dziedziny, w której partner ma przewagę, określoną jako niezasłużona (pomimo braku predyspozycji i bez włożonego wysiłku). Przedmiotem badania był ogólny poziom zawiści dyspozycyjnej w związkach oraz charakter reakcji na przewagę partnera: konstruktywny vs destruktywny, przejawiający się siłą pozytywnych i negatywnych reakcji emocjonalnych oraz behawioralnych. W badaniu wstępnym ustalono, że do najważniejszych dziedzin, w których bierzemy pod uwagę porównanie względem partnera, należy sukces zawodowy oraz jakość kontaktów społecznych. W badaniu właściwym uwzględniono te dwie dziedziny, a także pytano o reakcje na przewagę partnera w ‘ważnej dziedzinie’ (bez arbitralnego precyzowania, jakiej). Odnotowano niższy niż przeciętny poziom dyspozycji do reagowania zawiścią na przewagę partnera w ‘ważnej dziedzinie’. Ustalono także, że słabsze reakcje wzbudza większy sukces zawodowy partnera, niż sukces towarzyski. W przypadku kontaktów społecznych deklarowano wyższe natężenie emocji i reakcji behawioralnych w porównaniu z sukcesem zawodowym. Jednocześnie, przewaga partnera w zakresie kontaktów społecznych w znacznie większym stopniu wiąże się z doświadczaniem reakcji (emocjonalnych i behawioralnych) pozytywnych niż negatywnych. Uzyskane wyniki sugerują konieczność uwzględnienia w kolejnych badaniach znaczenia płci uczestników oraz postaw rodzajowych i fazy związku.

Janusz i Grażyna też ludzie? Analiza procesów dehumanizacji w komunikacji zapośredniczonej komputerowo.

Sobota 16:40
– 17:40

Autorzy Przemysław Korotusz (Uniwersytet SWPS), Jakub Kuś (Uniwersytet SWPS)

Postępująca cyfryzacja przyjmuje we współczesnym świecie formę kuli śnieżnej, nic więc dziwnego, że również w sferze zjawisk społecznych mamy do czynienia z przenikaniem się świata rzeczywistego ze światem wirtualnym. Jednym z tego typu zjawisk są internetowe memy. Mem na którym zamierzamy się skupić w naszej pracy to personalizacja negatywnych cech stereotypowego Polaka przejawiająca się w postaci tzw. “Janusza”. Powstały także kategorie zbiorcze jak "Janusze biznesu". Wykorzystywane w ten sposób imię stanowi pejoratywną metodę kategoryzacji takich osób, podkreślając ich rzekome zacofanie. Można więc mówić o dehumanizacji osób określanych pogardliwie jako “Janusze”. Środowisko internetowe w wysokim stopniu sprzyja procesowi dehumanizacji np. poprzez brak bezpośredniego kontaktu. W badaniu eksperymentalnym osobom badanym zostanie zaprezentowany opis sytuacji, w której to mężczyzna będący pod wpływem alkoholu zrobił swojej rodzinie głośną awanturę w domu z błahego powodu. Jediną różnicą pomiędzy warunkami badania, będzie wykorzystane imię mężczyzny: Michał lub Janusz. Następnie zostanie sprawdzony poziom dehumanizacji bohatera historii. Zakładamy, iż uzyskane wyniki wskażą istotną różnicę pomiędzy obydwoma grupami ze względu na poziom dehumanizacji bohatera historii, a jedynie samo imię, kojarzone w sposób pejoratywny będzie przyczynkiem do dehumanizowania jego posiadacza. Podczas konferencji zaprezentujemy badania nad dehumanizacją w internecie oraz wyniki opisanego badania.

Porównywanie wyglądu z innymi osobami na podstawie skali PACS-PL wśród predyktorów obrazu własnego ciała w późniejszej adolescencji	Sobota 16:40 – 17:40
--	-------------------------

Autorzy Anna Dzielska (IMID)

Celem było zbadanie uwarunkowań obrazu własnego ciała w zależności od skłonności do porównywania własnego wyglądu z innymi osobami oraz innych czynników biologicznych i psychospołecznych.

Materiał i metody: Analizie poddano dane 1118 uczniów drugich klas gimnazjów ankietowanych w roku szkolnym 2014/2015 metodą ankiety internetowej za pośrednictwem szkoły w ramach projektu SZAMKA. Zakres wieku wynosił 17-18 lat ($17,52 \pm 0,27$). Przeprowadzono analizę regresji liniowej metodą krokową. Zmienną zależną była skala obrazu własnego ciała (BIS). Zmienne niezależne obejmowały wskaźnik BMI (Body Mass Index), skalę porównywania wyglądu z innymi osobami (PACS-PL), czynniki psychologiczne (poczucie własnej wartości (S-ES), poczucie własnej skuteczności (GSES), poczucie koherencji (SOC-11), poczucie własnej wartości w relacjach społecznych (SPPA) i społeczne (wsparcie społeczne (Dalgard), relacje z rówieśnikami i relacje z rodziną).

Wyniki: Średni indeks BIS wyniósł 15,57 u chłopców i 13,58 u dziewcząt ($p < 0,001$). Wyniki estymacji metodą wielowymiarowej regresji liniowej wykazały, że model jest dobrze dopasowany do danych ($F(1277,6) = 2346,46; p < 0,001$) i wyjaśnia 30,7% zmienności obrazu własnego ciała. Najsilniejszym predyktorem BIS okazało się poczucie własnej wartości ($\beta = 0,421$), a dalej kolejno PACS ($\beta = -0,181$), BMI ($\beta = -0,167$), SOC ($\beta = 0,122$), płeć żeńska ($\beta = -0,109$), GSES ($\beta = 0,060$). Do modelu nie zakwalifikowały się czynniki społeczne. Analizy zostaną pogłębione o model strukturalny.

Uwarunkowania społeczne, biologiczne i behawioralne obrazu własnego ciała	Sobota 16:40 – 17:40
--	-------------------------

Autorzy Dorota Kleszczewska (Fundacja IMID), Anna Dzielska (IMID), Joanna Mazur (IMID)

Celem pracy jest ocena czy aktywność fizyczna pozostaje ważnym predyktorem obrazu własnego ciała, po uwzględnieniu czynników biologicznych oraz społecznych. W badaniu wzięło udział 1118 uczniów, w roku szkol. 2014/2015 r. przez Internet w ramach projektu SZAMKA (śred. wiek. $17,52 \pm 0,27$ lat). Główną zmienną zależną była skala obrazu własnego ciała BIS. Czynniki biologiczne to indeks masy ciała BMI oraz tempo dojrzewania płciowego. Akt. fiz. mierzono wskaźnikiem MVPA. Relacje społeczne mierzono skalą wsparcia społecznego OSS-3. Odsetek młodzieży z nadwagą wynosił 14,8%; 23,8% ankietowanych uznało, że dojrzewało wcześniej a 11,1% później niż rówieśnicy tej samej płci. Tylko 15,1% ankietowanych przeznaczało codziennie na MVPA co najmniej 60 min. Średni indeks BIS wyniósł 15,57 u chłopców i 13,58 u dziewcząt ($p < 0,001$). W modelu regresji liniowej potwierdzono pozytywny związek BIS ze wsparciem społecznym oraz negatywny z nadmiarem masy ciała. U chłopców pogorszenie indeksu BIS jest związane ze zbyt wczesnym dojrzewaniem, a u dziewcząt z brakiem akt. fiz. Akt. fiz. modyfikuje wpływ BMI na BIS u dziewcząt. Przy niedostatecznej aktywności, bardzo korzystną oceną BIS reprezentują dziewczęta z niedoborem masy ciała, podczas gdy przy rekomendowanej aktywności (MVPA=7), najkorzystniejszy obraz własnego ciała mają dziewczęta z masą ciała w normie. Wniosek: Analizując uwarunkowania obrazu własnego ciała, należy uwzględnić interakcje między czynnikami biologicznymi, społecznymi i behawioralnym.

Czułość myśli pogrążona. O wzwodzie i postrzeganiu umysłu.Sobota 16:40
– 17:40**Autorzy Paulina Górską (UW), Magdalena Budziszewska (UW), Marta Marchlewska (UW), Anna Stefaniak (UW), Katarzyna Malinowska (UW), Olga Kuzawińska (UW)**

Jak sugerują Gray, Gray i Wegner (2007) percepcja umysłu innych osób może odbywać się na dwóch wymiarach: sprawczości (agency) i doświadczenia (experience). Sprawczość odnosi się do możliwości planowania i podejmowania celowych działań, za jej przejawami są m.in. zdolność do myślenia, pamiętania czy komunikowania się. Doświadczenie dotyczy natomiast możliwości odbierania doznań zmysłowych. Ten wymiar postrzegania umysłu przejawia się m.in. w zdolności do odczuwania głodu, bólu czy przyjemności. Celem naszego projektu było sprawdzenie czy, a jeśli tak - w jaki sposób, wzwód, będący mimowolną reakcją ciała, będzie przekładał się na postrzeganie umysłu modela. Jak wykazały wyniki dwóch eksperymentów przeprowadzonych na próbach brytyjskich (N = 219) i polskich (N = 542) internautów, wzwód obniżał postrzeganą sprawczość modeli, nie miał natomiast wpływu na przypisywane im doświadczenie.

Atrakcyjność seksualna, dominacja i przyciąganie uwagi u mężczyzn tatuujących się w ujęciu psychologii ewolucyjnejSobota 16:40
– 17:40**Autorzy Katarzyna Włodarska (UKSW)**

Celem badania było sprawdzenie, jak ocena atrakcyjności seksualnej, dominacji i poziomu przyciągania uwagi młodego mężczyzny różni się w zależności od ekspozycji tatuażu w kontekście psychologii ewolucyjnej. W badaniu, w którym wzięło udział 180 osób, jednej grupie prezentowane było zdjęcie młodego mężczyzny z tatuażem (grupa eksperymentalna), a drugiej zdjęcie tego samego mężczyzny z tatuażem wyretuszowanym (grupa kontrolna). Badani oceniali mężczyznę ze zdjęcia na skali przymiotnikowej. Określenia zaczerpnięto z dwóch narzędzi: Skali Wartości Reprodukcyjnej, autorstwa Jastrzębskiego i in., która składa się z czterech skal: dostęp do zasobów, zaangażowanie, atrakcyjność fizyczna oraz poczucie bezpieczeństwa oraz, skonstruowanej na potrzeby badania, Skali Wartości Bojowej, obejmującej trzy skale: dominacja, uległość oraz przyciąganie uwagi.

Kobiety z grupy eksperymentalnej wyżej oceniły mężczyznę ze zdjęcia pod względem dostępu do zasobów, zaangażowania, atrakcyjności fizycznej, poczucia bezpieczeństwa, dominacji i przyciągania uwagi niż kobiety z grupy kontrolnej. U mężczyzn z grupy eksperymentalnej i kontrolnej nie odnotowano istotnych różnic w ocenach. Ponadto wykazano istotne różnice w ocenach kobiet i mężczyzn z grupy eksperymentalnej. Posiadanie tatuażu u mężczyzny podnosi więc jego atrakcyjność seksualną oraz poziom dominacji i przyciągania uwagi w oczach kobiet.

Lęk przed śmiercią a wrażliwość sumienia w zależności od poziomu samooceny u młodych dorosłych.Sobota 16:40
– 17:40**Autorzy Martyna Terebus (UKSW)**

Celem badania była weryfikacja problemu aktywizacji lęku przed śmiercią i jego wpływu na wrażliwość sumienia w zależności od samooceny badanych. Postawione pytania oraz hipotezy badawcze wynikały z założeń Teorii Opanowania Trwogi autorstwa Greenberga, Pyszczynskiego i Solomona (1986).

Przewidywano istnienie dodatniej korelacji pomiędzy samooceną a lękiem przed śmiercią, jak również współwystępowanie związku dodatniego pomiędzy wspomnianym lękiem a wrażliwością sumienia u badanych. Założono także, iż aktywizacja lęku przed śmiercią zwiększa wrażliwość sumienia, w szczególności u osób o niskiej samoocenie.

W tym celu przeprowadzono quasi – eksperyment, w którym wzięły udział 124 osoby. Badani

mieli ustosunkować się do twierdzeń zawartych w kwestionariuszach: Skali Samooceny Rosenberga SES (Łaguna, Lachowicz – Tabaczek, Dzwonkowska, 2007), Inwentarza Lęku przed Śmiercią i Umieraniem FVTS (Jastrzębski, Ślaski, 2008), a także Mojego Poglądu na Życie SWS (Buksik, 2001).

Wyniki wskazują, iż wyższy lęk przed śmiercią, w szczególności powiązany z fizycznym zniszczeniem ciała oraz spotkaniem ze śmiercią, nasila wrażliwość sumienia, wrażliwość na siebie i innych, a także wrażliwość na świat i wartości moralne u badanych. Nie dowiedziono natomiast roli samooceny jako bufora chroniącego jednostki przed lękiem przed śmiercią. Doświadczenie wyrazistości śmierci nie zwiększało także wrażliwości sumienia, niezależnie od poziomu samooceny badanych.

Efekt bycia lepszym niż przeciętnie w zależności od standardu porównań. Rola perspektywy czasowej.	Sobota 16:40 – 17:40
---	-------------------------

Autorzy Joanna Gutral (Uniwersytet SWPS), Adrian Morawiak (Uniwersytet SWPS), Marzena Cypryańska (Uniwersytet SWPS), John B. Nezlek (Uniwersytet SWPS; College of William & Mary, Williamsburg)

Wyniki badań wskazują, że efekt bycia lepszym niż przeciętnie (BTA; przypisywanie sobie cech pozytywnych bardziej niż przeciętnej osobie, natomiast cech negatywnych mniej niż przeciętnej osobie) jest silniejszy w porównaniach dotyczących przyszłości niż w porównaniach dotyczących przeszłości (Kanten, Teigen, 2008). Przypuszczamy jednak, że ten efekt pozytywności w perspektywie czasu (sposobu spostrzegania siebie coraz bardziej pozytywnie, od przeszłości, poprzez teraźniejszość, do przyszłości) zależy od standardu porównań związanego z daną perspektywą czasu. Uczniowie drugich klas liceum (N = 120) porównywali siebie z przeciętnym rówieśnikiem w zakresie cech pozytywnych i negatywnych z podstawowych wymiarów spostrzegania społecznego (wspólnotowość, sprawczość i moralność). Część osób porównywała siebie do przeciętnego ucznia swojej szkoły (perspektywa teraźniejsza), część osób porównywała siebie sprzed trzech lat z przeciętnym uczniem sprzed trzech lat (perspektywa przeszła, okres gimnazjum), kolejne osoby porównywały siebie z przyszłości (za trzy lata) z przeciętnym uczniem z przyszłości (perspektywa przyszła, okres studiów). Efekt BTA był obecny w każdej perspektywie czasowej, jednak odwrotnie niż we wcześniejszych badaniach, efekt ten był najsilniejszy w perspektywie przeszłej i najsłabszy w perspektywie przyszłej. Wyniki te będą dyskutowane w kontekście koncepcji teoretycznych wyjaśniających rolę standardu porównań w powstawaniu zniekształceń porównawczych.

Wykluczenie i uległość: Sposób spostrzegania ostracyzmu jako mediator uległości w sytuacji wykluczenia w miejscu pracy	Sobota 16:40 – 17:40
---	-------------------------

Autorzy Kamila Madeja-Bień (Dolnośląska Wyższa Szkoła), Małgorzata Gamian-Wilk (Uniwersytet SWPS), Dariusz Doliński (Uniwersytet SWPS)

Zgodnie z modelem ostracyzmu Willimsa stwierdzono, że ludzie, którzy czują się wykluczeni doświadczają negatywnych skutków ostracyzmu: frustracji potrzeb i negatywnych emocji. Jednocześnie wielomotywowo model reakcji na wykluczenie Smart-Richman i Leary wykazuje, że w wyniku ostracyzmu ludzie reagują zgodnie z trzema motywami postępowania: poszukują akceptacji, przyjmują negatywną postawę wobec innych, bądź też wycofują się. To jak się zachowają zależy od sposobu spostrzegania sytuacji wykluczenia. Dominującą reakcją na wykluczenie jest agresja. Celem niniejszych badań natomiast jest poszukiwanie uwarunkowań pozytywnych reakcji na wykluczenie. Przeprowadzono dwa badania dotyczące związku poczucia wykluczenia z uległością na prośby. Uległość spostrzegana jest jako zachowanie społecznie oczekiwane. W pierwszym badaniu korelacyjnym (N = 188) wykazano, że jeśli osoby wykluczane

w miejscu pracy spostrzegają relacje ze współpracownikami jako ważne lub możliwe do naprawienia wykazują wyższych poziom uległości. Następnie w badaniu eksperymentalnym (N = 94) w schemacie 2 (niskie vs wysokie wartościowanie relacji w miejscu pracy) potwierdzone zostały wyniki badania pierwszego: spostrzegana ważność relacji prowadziła do wyższej uległości w sytuacji wykluczenia. Uzyskane rezultaty obu badań przyczyniają się do potwierdzenia teoretycznego modelu Smart-Richman i Leary'ego oraz wskazują na uwarunkowania pozytywnych reakcji na wykluczenie.

Wiek a zniekształcenia w postrzeganiu grup: badanie EEG z wykorzystaniem paradygmatu grupy minimalnej	Sobota 16:40 – 17:40
--	-------------------------

Autorzy Gabriela Czarnek (UJ), Francesco Foroni (Australian Catholic University, Strathfield), Olga Kamińska (Uniwersytet SWPS), Mikołaj Magnuski (Uniwersytet SWPS), Luca Piretti (University of Trento), Ida Rumiati (Scuola Internazionale Superiore di Studi Avanzati, Triest)

Głównym celem projektu było zbadania różnic związanych z wiekiem w tendencji do faworyzowania grupy własnej. Tendencja ta występuje nawet w warunkach minimalnych wskazówek przynależności do grup a efekty takiej kategoryzacji mogą być również obserwowane na poziomie mózgowym. Van Bavel, Packer i Cunningham (2008; 2011) za pomocą fMRI wykazali silniejszą reaktywność m.in. ciała migdałowatego i kory oczodołowo-czołowej w odpowiedzi na zdjęcia członków utworzonej ad hoc grupy własnej w porównaniu do członków grupy obcej. Grupę własną jak i obcą utworzono ze zdjęć osób białych i czarnoskórych. Co szczególnie istotne rasa nie miała znaczenia dla aktywizacji wspomnianych struktur mózgu. Biorąc pod uwagę te wyniki postanowiliśmy sprawdzić czy również u osób starszych wystąpi hamowanie efektu własnej rasy na rzecz zwiększonej aktywizacji mózgu w reakcji na członków utworzonej eksperymentalnie grupy własnej.

W badaniu wykorzystaliśmy pomiar EEG a analizom poddaliśmy komponent N170. Nasze wyniki wskazują, że pomimo lepszej poprawności w rozpoznawaniu twarzy członków grupy własnej i obcej przez osoby młode w porównaniu do seniorów, na poziomie mózgowym zarówno starsi jak i młodzi badani wykazują silniejszą odpowiedź na twarze osób rasy białej w porównaniu do reakcji na osoby czarnoskóre (efekt własnej rasy). Przynależność do utworzonych w laboratorium grup ma małe znaczenie dla komponentu N170.

W poszukiwaniu prostej metody – mimikra jako sposób na upożytywnienie ustosunkowań wobec innych	Sobota 16:40 – 17:40
--	-------------------------

Autorzy Anna Szuster (UW), Agnieszka Wojnarowska (UW)

Przedmiotem badań jest regulacyjna rola mimikry, elementarnego przejawu przyjmowania perspektywy. Nazywana "społecznym klejem", który sprzyja interpersonalnej bliskości i płynności interakcji (Stel, Vonk, Smeets, 2006). Naśladowanie intencjonalne, jak i mimowolne, zwiększa przychylność wobec naśladowującego i zwrotnie – nasila sympatię wobec naśladowanego (van Baaren i in., 2003, 2004). Jest zahamowane w kontakcie z członkami grup negatywnie stereotypizowanych (Bourgeois, Hess, 2008). Oczekiwano, że naśladowanie, będzie nasilało prospołeczność (Stell i in., 2008) oraz ograniczało infrahumanizację. Spostrzeganie innych jako mniej zdolnych do przeżywania specyficznie ludzkich emocji wtórnych, jest efektem kategoryzacji, ma charakter podstawowy i automatyczny. Spodziewano się, że naśladowanie aktywizując analogiczny, podstawowy, embodimentowy poziom przyjmowania perspektywy będzie ograniczać przejawy dehumanizacji.

W dwóch badaniach eksperymentalnych wykorzystano film prezentujący młodą kobietę, której mimikę naśladowali badani w warunkach eksperymentalnych. W pierwszym (n = 80) rejestrowano

wielkość datków i kontrolowano wpływ atrakcyjności fizycznej naśladowanego, w drugim (n = 117) mierzono nasilenie infracyberizacji.

Wyniki potwierdziły przewidywania – naśladowanie ekspresji mimicznej zwiększyło wielkość oferowanych datków ($t(78) = -19,97$) i ograniczyło infracyberizację w porównaniu z warunkami powstrzymania naśladowania i kontrolnym [$F(2, 114) = 3.39, p = 0.037, \eta^2 = 0.06$]

Wybrane determinanty satysfakcji z życia polskich polityków	Sobota 16:40 – 17:40
--	-------------------------

Autorzy Justyna Kuświk (US)

Bycie politykiem oznacza przyjęcie szerokiego wachlarza zadań wynikających z formalnych i nieformalnych wymogów tej roli. Wymaga również zgody na konsekwencje osobiste, rodzinne i społeczne, jakie funkcjonowanie zgodnie z ową rolą niesie. Zwykle funkcjonowanie parlamentarzysty osadzone jest w kontekście bycia w koalicji lub opozycji rządowej. W przypadku władzy samorządowej podziały te nie zawsze są tak wyraźne, nie mniej jednak istnieją.

Wykonywanie mandatu jest kadencyjne i wymaga poddania się wyborowi publicznemu. Sama praca wymaga również specyficznych działań. W wyniku doświadczenia sukcesów w działaniu mogą one przyczynić się do wzrostu poczucia własnej skuteczności ponieważ, jak twierdzą badacze poczucie własnej skuteczności jest dyspozycją nabytą, ukształtowaną przez człowieka w toku życia (Bandura, 1999; Schwarzer, 1997). Przekonanie to wykształca się poprzez doświadczenie, poprzez podejmowanie się realizacji zadań, konsekwentne ich realizowanie i pozytywne rezultaty. Poczucie własnej skuteczności istotnie wpływa na odczuwaną satysfakcję z życia (Ryff, 1995). Wyniki badań wskazują również, iż wysoki poziom uogólnionego poczucia własnej skuteczności wpływa na poziom satysfakcji z wykonywanej pracy (Jerusalem, Schawartzer, 1992, Scholz i in, 2002). Założenia te stały się podstawą badań empirycznych dotyczących satysfakcji z życia przeprowadzonych w grupie 105 polityków, które obejmują zarówno analizy związane z pełnieniem roli jak i dyspozycjami psychologicznymi.

Uchodźcy - efekt NIMBY i jego relacje z moralnością, przywiązaniem do miejsca, awersją do ryzyka, nieufnością wobec władzy, lokalnym społecznym kapitałem, uprzedzeniami, dystansem społecznym i lewicowym autorytaryzmem	Sobota 16:40 – 17:40
--	-------------------------

Autorzy Agnieszka Hermel (UW), Łukasz Jochemczyk (UW)

NIMBY jest często rozumiane jako opór wobec inwestycji, które są jednocześnie uznawane za społecznie potrzebne (Devine-Wright, 2005). Efekt ten jest zazwyczaj spowodowany nieufnością wobec władzy i awersją do ryzyka, a także związany jest z przywiązaniem miejsca i sieciami społecznymi (Bailey, Kearns, Livingston, 2012; Fischel, 2000; Matheny, Williams, 1985). NIMBY odnosi się głównie do inwestycji środowiskowych, takich jak wysypiska śmieci i elektrownie atomowe (Bell, Gray, Haggett, 2005). W naszej pracy odnosimy ten efekt do aktualnego i ważnego zjawisk, jakim jest napływ syryjskich imigrantów do innych krajów. W tym kontekście NIMBY może być rozumiany jako postawa wyrażona ogólnym poparciem udzielania pomocy uchodźcom z niechęcią do przyjmowania ich w swoim sąsiedztwie. Celem naszego badania (N=379) jest zidentyfikowanie, czy efekt taki nastąpi i jaki wpływ będą miały na niego fundamenty moralne, przywiązanie miejsca, awersja do ryzyka, brak zaufania do władz, lokalny kapitał społeczny, uprzedzenia, dystans społeczny i lewicowy autorytaryzm. Na potrzeby badania stworzyliśmy własne narzędzie do pomiaru NIMBY, które testowaliśmy w osobnym, pilotażowym badaniu. Wyniki pokazują, że efekt NIMBY wobec uchodźców istnieje i na jego wystąpienie mają wpływ fundamenty moralne (sprawiedliwość/wzajemność, autorytet/szacunek i czystość/swiętość), brak przywiązania do miejsca zamieszkania, negatywne nastawienie do uchodźców i dystans społeczny.

Międzykulturowa inwariancja pomiarowa kwestionariusza SLCS-R	Sobota 16:40 – 17:40
---	-------------------------

Autorzy Romuald Polczyk (UJ), Malwina Szpitalak (UJ), Józef Maciuszek (UJ), Antonina Skóra (UJ), Alba Moya Garófano (University of Granada)

Najczęściej obecnie wykorzystywanym narzędziem do pomiaru samooceny jest Skala Samooceny Rosenberga (RSES). Wielu badaczy uważa jednak, że narzędzie to i stojąca u jego podstaw koncepcja jest zbyt uproszczona. W szczególności, wiele danych wskazuje, że samoocena nie jest konstruktem jednorodnym. Wystąpienie ma na celu przedstawienie polskiej adaptacji narzędzia opartego na koncepcji Tafarodiego i Swanna (2001; SLCS-R), według której samoocena ma dwa wymiary: samoakceptację (self-liking) oraz poczucie kompetencji (self-competence). Zostaną przedstawione dane dotyczące międzykulturowej inwariancji pomiarowej tego narzędzia; w analizach wykorzystano zbiory po 100 osób badanych pochodzące z krajów: Hiszpania, Peru, Meksyk, Kuba, Polska (w przygotowaniu są dane pochodzące z USA, Kanady, Norwegii, Włoch, Holandii i Czech). Wstępne wyniki wskazują na brak inwariancji pomiarowej (zarówno metrycznej, jak i skalarniej oraz pełnej). Znaczący to, że porównania międzykulturowe dotyczące tej skali powinny być czynione ostrożnie.

Taksonomia psycholeksykalna postrzeganych stanów emocjonalnych: badanie języka polskiego	Sobota 16:40 – 17:40
---	-------------------------

Autorzy Krystian Macheta (KUL), Oleg Gorbaniuk (KUL)

Dotychczasowe badania leksykonu różnic indywidualnych w różnych językach skupiały się prawie wyłącznie na cechach dyspozycyjnych. W żadnym języku nie przeprowadzono analizy struktury leksykonu stanów emocjonalnych. W celu wypełnienia tej luki z Uniwersalnego Słownika Języka Polskiego (100 000 haseł) 8 sędziów wyselekcjonowało ponad 23.000 deskryptorów osobowych. Zostały one następnie poklasyfikowane przez 13 sędziów zgodnie z taksonomią zaproponowaną przez Angleitnera i in. (1990), dzięki czemu wyodrębniono listę 1219 deskryptorów stanów emocjonalnych. Po analizie morfemicznej i semantycznej została ona zawężona do listy 322 słów, które zostały wykorzystane w badaniach ilościowych, w których wzięło udział 340 studentów. Analiza głównych składowych pozwoliła na identyfikację struktury leksykonu osobowości z uwzględnieniem różnych rozwiązań czynnikowych. Celem prezentacji będzie przedstawienie wyników zrealizowanych badań z perspektywy peer-rating.

Poczucie współdzielonej rzeczywistości, kontroli grupowej i identyfikacji, jako predyktory poczucia skuteczności wśród zawodników sportów drużynowych	Sobota 16:40 – 17:40
--	-------------------------

Autorzy Anna Ussorowska (UG), Pola Weiner (UG), Tomasz Besta (UG)

Wcześniejsze badania wykazały, że zarówno poczucie, że inne osoby z grupy podzielają zdanie co do tego, jak wygląda rzeczywistość wokół nich (shared reality), jak i doświadczenie „przepływu” (shared flow) związane z poczuciem kontroli nad działaniami grupy, związane są z silniejszymi związkami z grupą oraz z większym przekonaniem co do skuteczności działań zbiorowych. Prezentowane badanie miało na celu uzupełnienie wcześniejszych badań i przanalizowanie, czy przekonania na temat (a) współdzielonej rzeczywistości i grupowego przepływu w aspekcie (b) poczucia kontroli nad działaniami grupy i (c) poczucia automatyczności reakcji przy wspólnej grze, mogą być alternatywnymi do silnej identyfikacji grupowej wyznacznikami przekonania na temat skuteczności działań grupy. Przebadano 94 zawodników sportów drużynowych (63 mężczyzn) i przeprowadzono trzy niezależne analizy moderacji (z użyciem Process Macro). Wyniki pokazały, że na najniższym poziomie identyfikacji grupowej, poczucie współdzielonej rzeczywistości i kontroli grupowej są najsilniej związane z przekonaniem na temat skuteczności grupy. Wśród osób

silnie zidentyfikowanych z drużyną związku te były nieistotne. Interakcja pomiędzy poczuciem automatyczności gry i identyfikacji z drużyną okazała się nieistotna statystycznie.

Mnie bawi, Ciebie zniesmacza – reakcje emocjonalne na humor dyskredytujący w zależności od fundamentów moralnych

Sobota 16:40
– 17:40

Autorzy Karolina Koszałkowska (UŁ), Monika Wróbel (UŁ)

Humor dyskredytujący (disparagement humor) jest szczególnym rodzajem humoru, w którym rozbawienie odbiorcy dokonuje się poprzez oczernianie, uwłaczenie lub zdeprecjonowanie danego obiektu, najczęściej grup społecznych lub konkretnych idei (Ferguson & Ford, 2008).

Dotychczasowe badania nad humorem dyskredytującym nie uwzględniały ustaleń psychologii moralności, w tym koncepcji pięciu fundamentów moralnych Haidta i wsp. (2007, 2008). Wyjątek stanowią badania Kruschke i Vollmer (2014), w których potwierdzono istnienie związku między wrażliwością na fundamenty (kody) moralne a odbiorem żartów godzących w te fundamenty. W naszym badaniu szukaliśmy odpowiedzi na pytanie, czy nasilenie poszczególnych kodów moralnych wpływa na ocenę moralności poszczególnych rodzajów żartów dyskredytujących, oraz jakie znaczenie ma to dla doświadczanej reakcji emocjonalnej na ten rodzaj humoru. Wyniki potwierdziły, że reakcja emocjonalna na żarty dyskredytujące zależy od posiadanych kodów moralnych, a zmienną pośredniczącą w tym związku jest ocena moralności śmiania się z tych żartów (przy czym kategoria żartów okazała się moderatorem opisanych zależności). Szczególne znaczenie okazał się mieć posiadany kod świętości, sprawiedliwości oraz troski.

Postawy wobec emigracji wyrażane przez Polaków mieszkających na pograniczu wschodnim i zachodnim Polski – rola czynników psychologicznych i kontekstowych

Sobota 16:40
– 17:40

Autorzy Adam Kucharski (US), Justyna Kuświk (US)

Teorie migracji wskazują na wiele czynników, które mogą warunkować podejście do imigracji. Klasyczne teorie ekonomiczne przyjmują, że człowiek kieruje się względami ekonomicznymi. Teorie neoklasycystyczne zwracają uwagę, że emigracja ma miejsce wtedy, gdy na określonych obszarach jest więcej osób poszukujących pracy niż miejsc, gdzie mogą ją podjąć. Teorie socjologiczne, do których zaliczyć można teorię sieci migracyjnych podkreślają, że podjęcie decyzji o migracji dokonuje się w oparciu o doświadczenia byłych imigrantów. Lee (1966) zauważa, że decyzja o emigracji wymaga przezwyciężenia przywiązania do miejsca zamieszkania. Psychologowie zwracają uwagę, że może to być uzależnione od zmiennych indywidualnych, do których można zaliczyć samoocenę czy optymizm. Drugą grupę zmiennych stanowią zmienne kontekstualne związane ze środowiskiem: wzorce podejmowania pracy za granicą. Zadano sobie pytanie, czy specyfika pogranicza wschodniego (Lublin) i zachodniopomorskiego (Szczecin) różnicuje postawy wobec emigracji i imigracji. Czy mieszkańcy pogranicza różnią się pod względem poczucia własnej skuteczności i optymizmu oraz przywiązania do miejsca zamieszkania. W opinii publicznej istnienie zróżnicowany pod względem aksjologicznym stosunek do pogranicza. Można powiedzieć, że położenie peryferyjne na wschodzie Rzeczypospolitej jest oceniane bardziej negatywnie, niż na zachodzie. Takie przekonania mogą różnicować podejście do siebie samych i wpływać na poziom satysfakcji z życia.